

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 3. Quid de quæstione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

nequit, & consequens durissimum est, quis enim dicit filium, qui patrem videt fame pereuntem, & iam animam exhalantem, & cibis abundat, quibus potest patris subleuare miseriam, non esse reprehensione dignum si patrem fame mori permittat, si actum positum non habeat, quo dicat, nolo meo indigenti patri subuenire, sed tantum negatiue se habeat, nullumque positum actum eliciat. Cum hoc argumentum proposuisset Hurtadus, illius grauitate, ac difficultate oppressus, non nihil ab hac sententia discessit, asseritque, non adeo esse auctoritate, vel ratione firmatam, ut non possit ab aliquibus morderi, quapropter ipse non semel illam impugnat, alibi eandem impugnaturus: ait tamen ipsi placere adhuc probabilem esse ostendere propter auctoritatem Caietani, & sui Magistri, qui eam defendit: ad obiectionem autem respondet, casum propositum nunquam in via contingere, quia omisio parum temporis potest durare, intra quod preceptum affirmatum, quod semper obligat cum temporis extensione, non virget, neque peccatum omissionis committitur. Suffragium petit ad hanc solutionem commendandam ex Vasquio docente, ex multis grauissimisque Doctoribus, non dari peccatum purae omissionis, quorum aliqui repugnare censent; alij liberam esse negant.

13 Frustra conatur Hurtadus nostrum Vasquium, & Doctores alios suae sententiae, praesentique solutioni suffragari; qui enim negant, posse dari puram omissionem, vel affirmant liberam non esse, non dicunt, voluntatem posse elicere actum positum, & illum non elicere per puram omissionem. Deinde siue contingat, de facto siue non contingat talis modus omittendi: Inquiri, An si de facto contingeret absque omni actu, talis omisio esset peccaminosa? Teneatur Hurtadus vi illationis negatiue respondere, si aliquid respondeat, quod prudens non audeat. Id mihi sane mirum est in hac opinione, ut id, ad quod tota illa ordinatur, quodque totus illius discursus subsistere procurat, concedere non audeat. Attendas praecor. Inuenta fuit haec sententia à Caietano, & illam est amplexus tanquam probabilem Hurtado. ut defendant, Christum, supposito Patris precepto de morte obedienda, liberè fuisse mortuum, quia Christus absque peccato per puram omissionem potuisset non velle mori, etiam si Pater illi precepisset mortem pati, quia in pura omissione, etiam si actus illi oppositus sit preceptus, & fieri possit, nullum est peccatum, & hanc eandem doctrinam, quam stabilire intendunt huius sententiae patroni, concedere non audent.

14 Hanc sententiam tanquam parum tutam relicta Patet Salas, quia videtur esse contra illud Iacobi 4. *Scienti bonum, & non facienti, peccatum est illi*: & Matth. 3. & 7. *Omnia arbor, quae non facit bonos fructus, eradicabitur*: & Luca 11. *Seruus sciens voluntatem Domini, & non faciens, vapulabit multis*: & Roman. 1. *Digni sunt mori, non solum qui talia agunt, sed etiam qui consentiunt*, quae testimonia expendere meum non est, qui iuxta terminos Philosophiae me contineo.

§. III.

Quid de quaestione?

15 Pro sententia negante puram omissionem referuntur P. Valentia disp. 6. q. 1. part. 4. Vasquez 1.2. disp. 82. hitamen Doctores rem tractant Theologicè, disputantes de peccato omissionis, quod affirmant nunquam dari per puram omissionem, quia haec non potest notabili tempore durare, intra quod cum latitudine obligat preceptum positum, cuius adimplerionis omisio donec totum sit transactum non imputatur peccato. Hac ratione docet Valentia, puram omissionem non posse dari moraliter loquendo, non tamen physicè; nec illam ex natura rei contingere non posse docet Vasquez, ut malè illum interpretatur Motesinos postea citandus, concedit enim loco citato num. 6. omissionem puram posse per breue aliquod tempus durare, ex quo inferitur in doctrina huius Doctoris semper in omnibus sibi valde consona, & tenacissimè rem semel traditam defendens hanc impossibilitatem esse moralem, & non physicam; quia si esset physica, eadem esset pro breuissimo tempore, & pro longa ipsius omissionis duratione. Eodem modo negauit Medina 1. 2. q. 71. posse dari puram omissionem moraliter loquendo, non physicè, quia in illa nulla repugnantia physica reperitur.

16 Sententiam absolutè negantem tenet Montesinos 1. 2. Franc. de Quiedo, Philosoph. Tom. 11.

tom. 2. disput. 2. q. 2. apud quem nonnullos citatos inuenies pro hac sententia; sed ferè omnes illos, aliòque quam plurimos explicatos inuenies apud Salas postea citandum de impossibilitate morali, & non physica.

17 Posse dari puram omissionem, defendit P. Ruiz, de Prouid. disput. 37. sect. 1. num. 13. & disp. 42. sect. 7. num. 17. Salas 1. 2. lib. 13. disp. 2. sect. 5. Ripalda de ente supernaturali disp. 70. Hurtadus Complutensis 1. 2. lib. de peccatis, disp. 3. difficult. 17. Arriaga de anima disp. 8. sect. 6. & alij apud istos, & quam plurimi apud Salas, qui docent omissionem puram tantum moraliter esse impossibile (hoc est rarè & difficile dari) non physicè, ita expresse Suar. tom. 1. Metaph. disput. 19. sect. 4. n. 8. Praedictam conclusionem sic probat. Voluntas indifferens ad amandum, vel odio habendum, ita potest amare, ut possit non amare, & ita potest odio habere, ut possit non odio habere: ergo potest cessare ab amore, & odio: ergo potest omittere. Respondent nonnulli, tunc voluntatem elicitorum necessariò actum, quo dicat, nolo amare, & ita omissionem amoris non fore liberam. Contra: Si tunc voluntas esset elicitorum actum, quò diceret, nolo amare, similiter deberet elicere actum, quò diceret, nolo odisse, quia non est maior ratio vnius quam alterius. Deinde si tantum elicere actum, quò diceret, nolo amare, talis actus non esset in composibilis cum odio, bene enim componuntur, nolo amare, & odio habere; ergo omisio odij esset pura omisio.

18 Tandem nullum ex his actibus voluntatem esse elicitorum sic probat. Ad hoc ut voluntas sit indifferens ad amandum, vel odio habendum sufficit propositio obiecti boni cum admixtione mali, absque illa cognitione amoris, vel odij; sed propositio obiecti partim amabili, & partim odibili, absque cognitione amoris, vel odij, voluntas est indifferens ad amandum, vel odio habendum subiectum, & non est potens elicere actum reflexum, quo dicat, volo amare, vel volo odio habere: ergo si tunc potens est omittere amorem, & odium, potens est purè omittere, neque tenebitur elicere actum reflexum, quo dicat, volo amare, seu volo odisse. Posse proponi obiectum, partim amabile, & partim odibile, absque cognitione amoris, vel odij, nemo in dubium vocare poterit: postea hac propositione, sine cognitione amoris, & odij, voluntatem non esse potentem dicere, volo amare, seu odio habere, est per se notum, quia voluntas ferri non potest in obiectum incognitum.

19 Vltimò hanc solutionem impugno. Voluntas potest suspendere omnem actum circa obiectum directum illi propositum, ita ut visio obiecti amabili, & odibili, non exerceat actum amoris circa illud: ergo etiam poterit suspendere omnem actum reflexum circa amorem & odium, ita ut non dicat, volo omittere amorem, aut odium.

20 Aliter respondent alij, voluntatem indifferente ad amorem, & odium teneri amare, vel odio habere, & dici potentia liberam, non quia possit vtrumque actum omittere, sed quia ex his duobus, scilicet amore, & odio, potest quem ipsa maluerit eligere. Contra: nullum est caput, ex quo oriatur haec necessitas sub distinctione, obiectum enim ita proponitur amabile, ut possit non amari, & ita proponitur odibile, ut possit non odio haberi: ergo est potens voluntas omittere hunc actum, & illum, saltem sub distinctione: ergo vtrumque simul: probo consequentia: nullum est principium, quod determinet, aut inclinet ad actum sub distinctione, sed quaelibet cogitatio inclinat determinare ad actum determinatum: ergo si ex nulla necessitate ad hunc actum determinatum, nihil est, quod in communi ad hunc vel illum necessitet.

21 Fortius arguo in libertate contradictionis, in qua voluntas est potens amare, & non amare, & non valet odio habere, in qua dici non potest, teneri amare, vel odio habere, quia ex vno capite est impotens ad odium: ergo si alio cogereetur amare, vel odio habere, esset necessitata ad amorem: bene enim valet, voluntas necessariò teneretur amare, vel odisse; non potest odisse: ergo necessariò teneretur amare. Ex quo infero, voluntatem liberam libertate contradictionis posse amare, & purè omittere, cum possit cessare ab amore, sine actu odij, ad quem non est potens, & sine actu, quo dicat, nolo amare, quia, ut dicebam, ad libertatem amandi, & non amandi obiectum directum, non requiritur libertas ad actum reflexum neque cognitio amoris: Ex libertate contradictionis gradum facio ad libertatem contrarietatis, quae nihil aliud est, quam duplex libertas contradictionis circa duos actus inter se oppositos.

22 Exemplo causarum naturalium explicatur, & probatur nostra

N

nostra

nostra cōclufio. Causæ naturales inclināt in effectus contrarios, possunt se mutuo impedire, ita vt nulla aliquid producat: ergo eodem modo duplex cogitatio inclinās ad diuersos actus, possunt ita se mutuo impedire, vt cogitatio inclinās ad amorem, voluntatem retrahat ab odio, & cogitatio inclinās ad odium voluntatem retrahat ab amore, ita vt ipsa in neutram partem feratur, sed omnem actum libere suspendat, & pure omittat.

23 Specialiter contra Thomistas physicam prædeterminationem propugnantes dari posse puram omiffionem, quod ipsi communiter negant efficaciter probatur. Afferunt huiusmodi prædeterminantes prædeterminationem non requiri ad posse sed ad operari, vt hac ratione defendāt hominem non prædeterminatum ad actum honestum illum libere omittere, inquirunt enim, quod etiam si careat physica prædeterminatione ad actum, non carere poterunt ad illum, quia physica prædeterminatio non pertinet ad constitutum potentie neque actus primi, sed est quid medium, inter actum primum, & secundum, seu complementum actus primi, & illius applicationem ad actum secundum. Insuper afferunt implicare de facto dari actum sine physica prædeterminatione ad illum, & ita implicare hæc duo coniungi carentia physica prædeterminationis ad amorem, & amoris actum, sicuti implicat dari physicam prædeterminationem ad amorem, & non dari actum amoris, quod est implicare hæc duo coniungi existentia physica prædeterminationis ad amorem, & carentiam amoris.

24 Ex his principiis sanctis physice prædeterminantibus argumentor sic. Pone hominem cum iudicio indifferenti rationis ad amorem, & carentiam amoris omni physica prædeterminatione destitutum, hic homo nullum actum positivum eliciet, quia implicat hunc de facto dari sine physica prædeterminatione: ergo omittet amorem nullo actu amoris opposito habito, insuper est potens ad amoris omiffionem, quia ad illum, & carentiam illius habet iudicium indifferens rationis: ergo omittet actum, quem potest elicere absque eo, quod alium actum impossibilem cum actu omiffio eliciat: ergo homo ille habebit puram omiffionem liberam.

25 Respondent Discalceati Carmelitani 1. 2. tract. 10. disp. 3. dub. 4. n. 36. in eo casu voluntatem posse elicere actum præceptum, & nihilominus illum omittentem non omittere libere, quia ad hoc vt omiffio sit libera respectu voluntatis non sufficit hanc posse elicere actum omiffioni oppositum, & illam omittere, sed requiritur, vt illud, quod est liberum egrediat a voluntate. Hoc est dicere requiri esse actum positivum, quod est egregia petitio principij: deinde est contra lumen rationis asserere libere non omittere illum, qui omittit, & potest operari, seu non omittere, omne enim, cuius oppositum potest voluntas ponere liberum est respectu illius, cum ad illud, & ad oppositum indifferens sit. Aliiter respondent iidem Carmelitani ibidem asserendo, voluntatem omni prædeterminatione destitutam ad nullum actum habere potentiam, data tamen prædeterminatione ad alterum potentem esse ad utrumque v.g. data prædeterminatione ad amorem ex vi huius prædeterminationis constitui potentem ad amorem, & ad actum oppositum, odium videlicet, vel nolitionem amoris. Vt hoc componat cum conclusione asserente prædeterminationem esse applicationem supponentem posse, egregiam quandam Philosophiam meditantur. Afferunt prius naturā produci in quolibet effectū gradus vniuersaliores, quam minus vniuersales suo ordine vsque ad gradum infimum. v.g. in homine prius natura produci gradum substantiæ, deinde gradum corporis, & postea viuentis, &c. Et si hi omnes gradus realiter sint identificati, eodem ordine asserunt prius naturā prædeterminari causam ad gradus vniuersaliores, & postea ad minus vniuersales, & si prædeterminatio ad omnes physice sit vna simplex entitas. Rursus affirmant prædeterminationē ad gradū substantiæ quæ respectu illius tantum est applicatio, & non dat posse, sed supponit, dare posse respectu gradus immediati minus vniuersalis, v.g. respectu gradus corporis, & prædeterminationē ad gradū corporis, quæ respectu illius est applicatio dare posse ad gradum viuentis, & sic in aliis. Ex hoc fit omne prædeterminationem ad hunc gradū esse tantum applicationem ad illum, & supponere illius posse iam constitutum per applicationem ad gradū superiorem immediatū, & constituere posse ad gradū inferiorem immediatū. v.g. prædeterminatio ad gradū corporis est tantum applicatio ad hunc gradū, & supponit

posse ad illum iam constitutum per applicationem, seu prædeterminationē ad gradum substantiæ, & constituere posse ad gradum viuentis immediate inferiorem. Fit etiam intra hanc doctrinam prædeterminationem ad illum gradum in quo immediate conueniunt, amor, & nolitionis amoris, vel ad gradum specificum amoris esse tantum applicationem respectu illius, & carentiam prædeterminationis ad gradum specificum odij, seu nolitionem amoris esse carentiam applicationis ad hunc gradum specificum, & non carentiam posse, seu potestatis ad illum. Rursus fit voluntatem nullam habentem prædeterminationē non habere posse ad gradus differentiales, & inferiores, quia non habet applicationem ad gradus superiores, cum enim nullam habeat prædeterminationem, nullam habet applicationem.

Hic dicendi modus plurimis scæter implicatibus imprimis implicat in his, quæ realiter sunt identificate: reperiri prioritatem naturæ, cum enim prioritas naturæ sit prioritas causalitatis, & nihil possit esse causa sui ipsius, nihil potest esse prius se ipso, seu aliquo secum identificato. Ex hoc fit Chymeram esse prioritatem illam naturæ, quam inter gradus magis, & minus vniuersales physice identificatos modus iste dicendi confingit. Eandem Chymeram cōtinet prioritas illa naturæ inter prædeterminationes sola intellectus cognitione distinctas in simplici entitate vniuersalis prædeterminationis repertas. Est etiam in igne figuratum assignare quoddam constitutum posse, seu potentie per suam entitatem intrinsece essentialiter oppositum, & incompossibile cum actu, cuius est potentia, posse enim, & potentia ordinantur ad dandam existentiam effectui, quomodo igitur ad hoc ordinari poterit id quod cum tali existentia essentialiter, & quidditatiuam continet repugnantiam. Deinde si posse ad quemlibet gradū constituitur per applicationem ad gradum immediatū illi superiorem. Inquirio per quam applicationē, seu applicationem ad quē gradum constituatur posse ad gradum supremum. Profecto ægre discalceati homines per hæc dumtaxat, & inuicem incedere valebunt, redeant ad verā, & trita philosophiæ viam, si forte intra illam sibi commendatissimam physicam prædeterminationem insequi, & comitari valeant.

S. IV.

Quomodo omiffio libera dependeat a cognitione.

Omiffionem liberam procedere ex cognitione, adeo certum est, vt nemo possit oppositum in dubium vocare, quod breuiter efficacissimis rationibus euincitur. Implicat libertas ad omittendum, sine cognitione, per quam vltimò completur, & constituitur voluntas libera: ergo implicat, dari omiffionem liberam sine cognitione. Probo consequentiam: implicat omiffionem liberam sine libertate: sed cognitio est quid pertinens, tanquam constitutum libertatis: ergo implicat omiffio libera sine cognitione. Breuius: libertas in actu secundo dependet à libertate in actu primo: sed omiffio est libertas in actu secundo, hoc est, id, quo voluntas exercet suam libertatem: ergo dependet à libertate in actu primo: sed libertas in actu primo est cognitio: ergo dependet à cognitione.

Confirmatur: voluntas impulsu vehementi cogitatione inclinante ad amorem, amat necessariò, ni aliā cogitatione ab eodem amore retrahatur: ergo sine hac cogitatione retrahente non potest nō amare, seu omittere: ergo supposita cogitatione inclinante ad amorem, omiffio dependet necessariò à cogitatione inclinante ad odium, vel saltem retrahente ad amorem. Nota fit consequentia, & viget ratio. Quoties duo, ita se habent, vt vnum non possit esse sine alio, quod potest esse sine illo, extremū quod sine consortio alterius subsistere valet, independens dicitur, & alterū, quod sine alijs consortio subsistere nequit, dependens iudicatur: sed omiffio libera nō potest esse sine cognitione, cognitio autē potest esse sine omiffione libera: ergo omiffio dependet à cognitione, & cognitio ab omiffione non dependet.

Posita hac dependentia inter omiffionem liberam, & cognitionem, difficile sanè est, explicare, in quo consistat, & quomodo possit cognitio in omiffionē influere, quam difficultatem nostri Recentiores peracutè diuoluunt. Neque eadē tibi videatur de influxu cognitionis in negationem, & in actum positivum, est enim longè maior in omiffione, quæ non viget, quando in voluntate vnica solum datur cogitatio à qua possit omiffio dependere, tunc enim facilè soluitur.